

A forradalmak kora

- 1733: John Kay kézívetelője (repülő vetelő)
1765: Hargreaves-féle Fonó Jenny
1769: James Watt gőzgépe
1774 – 1793: XVI. Lajos uralma → utolsó francia rendi gyűlés összehívása
1785: Cartwright szövőgépe
1789. jún. 20: labdaházi eskü → Sieyès vezette
1789. júl. 14: a Bastille bevétele
1789. aug. 6: a csodák éjjele
1789. aug. 26: Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata
1789. okt. 5: asszonyok menete
1790. júl. 12: a papság világi alkotmánya
1791. jún. 27: pillniti nyilatkozat
1792. ápr. 20: francia hadüzenet I. Ferencnek
1792. szept. 20: csata Valmynál
1793. jan. 21: XVI. Lajos kivégzése
1793. jún. 2: a jakobinusok hatalomra kerülése → radikális kispolgári párt
1794. júl. 27: thermidori fordulat → jakobinusok bukása
1797: campoformioi béke → Napóleon engedély nélkül köti meg a két osztrákok ellen vívott csata után (Lodi, Rivoli)
1797: Maudslay vasesztergapadja
1798: francia vereség Abukírnél → Napóleon veszít
1799: francia vereség Akkonnál → Napóleon veszít
1799. nov. 9: Napóleon puccsal átveszi a hatalmat → erőszakos hatalomátvétel
1800: marengoi csata → Napóleon győz
1801: lunévillei béke → osztrák-francia béke Napóleon által
1801: francia konkordátum a pápával → Napóleon köti az egyezményt
1802: amiénsi béke → francia-angol béke Napóleon által
1804: a Code Civil (Code Napoleon) kiadása → törvénykönyv Napóleon által
1804: Haiti függetlenné válása → Toussaint szabadítja fel
1804. dec. 2: Napóleon császárrá koronázása
1805: trafalgári ütközet → Nelson győz
1806: Rajnai Szövetség létrejötte → más szóval: koalíció
1806: kontinentális zárlet Anglia ellen
1807: eylaui csata → Napóleon győz
1807: tilsiti béke → francia-orosz béke Napóleon által
1807: Fulton gőzhajója
1810: Napóleon és Mária Lujza házassága → osztrák
1812. szept. 7: borogyinói csata → Kuzutov orosz hadvezér vezette
1813. okt. 16-19: lipcsei csata → Napóleon döntő veresége
1814. ápr. 6: fontainebleau-i nyilatkozat
1815. márc. 1: Napóleon partraszáll Cannesnél
1815. jún. 18: waterlooi csata → Napóleon veresége
1815. szept. 26: Szent Szövetség létrejötte → I. Sándor, I. Ferenc, III. Frigyes, később többen is csatlakoznak
1815. nov. 20: Négyes Szövetség létrejötte → Ausztria, Anglia, Oroszország, Poroszország
1822: veronai nyilatkozat
1823: Monroe-elv → Az USA elnöke 1823-ban: „Amerika az amerikaiaké” jelmondat
1825: Dél-Amerika függetlenné válása → Simon Bolívar szabadítja fel
1825: dekabrista felkelés → az orosz forradalom résztvevői [1825]
1825: Stephenson gőzmozdonya
1830. aug. 7: Lajos Fülöp trónra lépése X. Károly után → 1830-as francia alkotmány kiadása
1830: varsói felkelés → erőszakos Bourbon restauráció → helyreállítás
1831: osztrolenkai csata
1832: angol parlamenti reform
1837: Morse távírója
1848. febr. 23: párizsi forradalom => Lamartine francia miniszterelnök lesz [1848]
1848. márc. 18: berlini felkelés
1848. dec. 10: Louis Bonaparte francia köztársasági elnök lesz
1849. febr. 9: római köztársaság kikiáltása
1849. márc. 28: stuttgarti gyűlés feloszlata

Közjóléti Bizottság vezetői:
Danton, Robespierre, Saint-Just

↓
francia győzelmek
(Napóleon)

Napóleon rendőrminisztere: Fouché
Napóleon külügyminisztere: Talleyrand

+fogalmak:

1. Az ipari forradalommal kapcsolatban:
 - a. gyár → gépi munkaerővel dolgozó, tömeggyártásra termelő üzemforma
 - b. profit → haszon
 - c. szabadversenyos kapitalizmus → tőkés termelési mód, a szabályokat a piac szereplői diktálják
 - d. urbanizáció → városiasodás
 - e. Trade Union → szakszervezet
 - f. Mehrwert → többlet
 - g. luddista → gépromboló
 - h. burzsoázia → ipari polgárság
2. Eszmei hatások Európában:
 - a. konzervativizmus → hagyományok tiszteletén alapuló ideológiai irányzat
 - b. liberalizmus → szabadelvűség
 - c. nacionalizmus → nemzeti mozgalom
3. Egyéb:
 - a. amnesztia → közkegyelem
 - b. ancien régime → régi rendszer
 - c. dekrétum → rendelet
 - d. direktórium → 5 fős végrehajtó testület
 - e. infláció → a pénz vásárló értékének csökkenése
 - f. intervenció → külső katonai beavatkozás
 - g. legitimitás → törvényesség

+lehetséges kiskérdések [Előfordulhat, hogy nem az itt felsoroltakból lesz kiskérdés. Ezek tippek.]:

Az ancien régime válsága: mezőgazdasági válság, népességnövekedés és infláció, államközi konfliktusok és az udvar költségei, politikai válság, pénzügyi válság

A nagy félelem kora: kastélygyújtogatások, iratégetés, gyilkosságok

A csodák éjjele: dekrétum feudalizmus, dézsma eltörléséről, szolgáltatások megszűnése, ill. megválthatósága

EPJNY: minden ember szabad és egyenlő, szabadságjogok biztosítása, a tulajdon szent és sérthetetlen

A jakobinus belpolitika: emigránsok birtokainak elkobzása, felosztása; árak és bérek maximalizálása, új naptár bevezetése; új alkotmány; Közjóléti Bizottság; parasztmozgalmak felszámolása

A direktórium belpolitikája: az állam élére 5 fős végrehajtó testület; lazít a központosításon; visszaszorítja a tömegmozgalmakat, eltörli a papság világi alkotmányát; liberális gazdaságpolitikát folytat; royalista külsőségek, korrupció

Napoleon belpolitikája: 1799 decemberében új alkotmány, rendőrség és titkosrendőrség, erős cenzúra, prefektusi rendszer, Francia Bank alapítása, 1804: Code Napoleon (polgári törvénykönyv)

Az 1799-es új francia alkotmány: első konzul széles jogkörrel, a törvényhozásra négykamaras parlament, általános választójog bevezetése

Code Napoleon/Code Civil: törvény előtti egyenlőség; mindennapi élet egyértelmű, liberális szabályozása; lezárja a forradalmat

Az első párizsi béke [1814]: az 1792-es határok visszaállítása, a Bourbonok visszahelyezése a trónra

A második párizsi béke [1815]: az 1790-es határok visszaállítása, 700 millió frank hadisarc és műkincsek visszaadása, 5 éves katonai megszállás

Liberalizmus: szabadelvűség, szabadságjogok; a magántulajdon sérthetetlen, gazdasági szabadság hirdetése

Nacionalizmus: a birodalmi keretek között élő népek ébredése; elveti a monarchikus elvet, cél a nemzetállam

Konzervativizmus: lényege a hagyománytisztelet, a forradalmi átalakulás elutasítása; előtérben a közösség, a család; tekintély és hatalom nélkül nincs rend; a vallás minden erkölcs forrása

A mezőgazdaság új eljárásai: vetésforgó, trágyázás, istállózás

Az ipari forradalom gazdasági következményei: új szervezési forma, a gyár megjelenése; tömegtermelés; szabadversenyos kapitalizmus; tőkés áruterelés => profit; a vasút a húzóágazat; gépek gyártása gépekkel

Az ipari forradalom társadalmi következményei: ipari burzsoázia, bér munkások, urbanizáció és népességnövekedés, női és gyermekmunka => munkanélküliség elterjedése; munkásmozgalmak

Az ipari forradalom munkásmozgalmi: luddisták; chartisták, Trade Union; spontán sztrájkok és felkelések

Az 1832-es angol parlamenti reform: a városok képviselője megnő a parlamentben, az ipari burzsoázia szavazati jogot kap, megváltoztatják a képviselői körzeteket

Lamartine politikája: általános választójog, amnesztia-rendelete politikai foglyok számára; nemzeti műhelyek a munkanélkülieknek, mobilgárda rendfenntartásra

Lamartine kormánya és a nyári válság: a gazdasági és társadalmi helyzet tovább romlik, növelik a bevételeket, a kiadásokat csökkentik

Az ipari forradalom találmányai táblázatosan, kétféle elrendezésben:

1733	1765	1769	1785	1807	1825	1837
John Kay	Hargreaves	James Watt	Cartwright	Fulton	Stephenson	Morse
kézivetelő (repülő vetelő)	Fonó Jenny	gőzgép	szövőgép	gőzhajó	gőzmozdony	távíró

1733	John Kay	kézivetelő (repülő vetelő)
1765	Hargreaves	Fonó Jenny
1769	James Watt	gőzgép
1785	Cartwright	szövőgép
1807	Fulton	gőzhajó
1825	Stephenson	gőzmozdony
1837	Morse	távíró

A textilipar technikai újításai: **vörösen**
A gőz forradalma: **kéken**

Térkép:

